

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

De B. Uthone Conf. Ab. Metam. Prope Deckendorffium In Bavaria Inferiori.
Commentarius Prævius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

DE B. UTHONE CONF. AB. METAM.

PROPE DECKENDORFFIUM IN BAVARIA INFERIORI.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

J. B.

§ I. Beati memoria sacra, et gesta usque ad conditum Metamense monasterium.

FORTE ANNO
DCCCXXVIII.
B. Utho re-
centioribus
tantum

Pollicitus est tomo II Januarii ad diem 27 ejusdem mensis Henschenius, cum de S. Gamelberto in Bavaria parochia ageret, fore, ut ad diem 5 Octobris de B. Uthone hujus discipulo in Opere nostro tractaretur: quod autem Henschenio de magistro acturo contigit, ut nempe illius nomen in Martyrologis nostris non reperit; idem mihi acturo de Discipulo contigit, cujus pariter nomen in saltem Martyrologis insertum non legitur, quorum major est ob antiquitatem auctoritas et æstimatio. Satis igitur fuerit recentiora nonnulla Martyrologia vel Menologia recensuisse. Menardus in Martyrologio Benedictino ad diem 5 Octobris Uthone paucis his verbis memorat: In cœnobio Mettensi B. Uthonis abbas; ubi Gamelbertus religionis Christianæ fundamenta jecerat, inde postea bello Boico cedere coactus, loco, qui METTEN dicitur, sibi celulam condidit, eique Uthone abbatem præfecit, eamque honori Michaelis Archangeli nuncupavit. Eo inter venandum, postea, cum, Deo ordinante, Carolus Magnus devenisset, cum sancto Sene collocutus, et colloqui cælestis dulcedine captus, in gratiam ejusdem illustre illic Ordinis nostri cœnobium exstruxit, cui Uthone preesse voluit. Præfuit sanctissime loco dignissimus Abbas, et multis ibidem discipulis aggregatis, et ad omnem religiosæ vitæ perfectionem solertissime institutis, plenus dierum et meritorum, hac ipsa die A. C. DCCCXXIX felici fine discessit: insigni post mortem miraculorum gloria illustratus, æterna in primis beneficiorum divinorum continuatione, in fonte maxime: qui Uthone appellatur, in quem Neapolitana lue interfecti (lege, infecti) si immergantur, optatam recuperant sanitatem. Ex Bucelino hæc totidem fere verbis, sed Hispanicis tomo III de Vitis SS. Benedictinorum descripsit Antonius de Heredia. Martyrologium Universale Castellani ad diem 5 Octobris ita laudat Uthone: In Bavaria S. Uto, Italus, discipulus S. Gamelberti.

cognitus, et
utcumque

2 Ecceimavit certe Castellanus, cum Uthoni titulum Sancti tribuit, aut cultum illius in dubium revocari non posse, aut eo nomine ab immemorabili tempore apud suos fuisse gavisum: his enim tantummodo Sanctis hujusmodi titulum adicere, religioni sibi fuisse, ait in Monito ad Martyrologium prævio. Mabillonius tamen parte II Sæculi IV Benedictini, Sanctorum præmissorum indici Uthone non inclusit; an quod Ordinis Benedictini alium non fuisse, non censet? non id quidem opinor. An quod Vitam ejus erroribus fabulisque respersam autumat? Hoc sane inuit Annalium Benedictinorum lib. XXVI, num. 20, ubi de Metamensis seu Mettensis monasterii origine, ejusque fundatore Uthone agens, hæc scribit: Hæc Metamensis, vulgo Metensis, origo monasterii, qualis ex ejusmodi narratiunculis colligi potuit. Sanctum Beatissime appellant et alii plures; ut Hundius de monasteriorum et collegiorum per Bojariam Fundatione, Martin in Reliquiis deserti, Raderus in Bavaria Sancta, Calles in Annalibus Ecclesiasticis Germaniæ, aliique. Ceterum pauca et

jejuna admodum sunt, quæ apud citatos aliosque auctores de Beati cultu leguntur. Fontis cujusdam haud procul a Metamensi cœnobio dissiti, et S. Uthonis appellati corum plerique meminerunt. Cultos fuisse Metamæ sua ætate S. Gamelbertum (quem Amalbertum vocat) et B. Uthone, Aventinus lib. IV Annalium Bojorum pag. 550 affirmat. Illi adhuc, inquit, ibidem religiose coluntur. Fontem vero, cui nomen S. Utho fecit, fidelium peregrinationibus celebrari solitum tum alii asserunt, tum maxime Stengelius lib. de insignibus aliquot per Germaniam Benedictinorum Monasteriis testis est, ex quo, quæ sequuntur, excerpo. Tempore Ulrici hujus nominis I abbatis (Metamensis) cœpit concursus hominum ad miraculosum fontem S. Uthonis, anno MCCCVI... Sub regimine abbatis Oswaldi (qui inivit anno MCCCCLXXXV et obiit MXXV) viguit peregrinatio ad miraculosum fontem S. Uthonis, et liberati sunt ejus beneficio a morbo Gallico multi advena. Hanc peregrinationem mox pestis secuta est. Geminus apud Hundium citatum Oswaldus, Mettensis uterque abbas, memoratur; quorum alter abbatiam rececit annos 9, menses 4 obiitque anno 1305: alter vero prioris successor proximus, qui eandem abbatiam rececit annos 11, mensem unum, obiitque anno 1314; atque adeo inter se conciliari auctores illi non possunt: ut sit, hinc saltem effici videtur, duobus circiter sæculis populi Christiani concursu S. Uthonis fontem celebrem fuisse.

in Bavaria
cultus,

5 Pauca hæc de Beati cultu ecclesiastico nobis innotuerunt hactenus, plura daturis, si quando ea de re uberius instruarum. Vitam ejus Raderus tomo III Bavariæ Sanctæ ex Mettensi Chronico, eique subnexo præfectorum monasterii catalogo exhibet: hanc typis edemus prout apud illum exstat, conferemusque cum Wolfjangi Selender relatione apud Raderum pariter impressa, uti et cum iis, quæ de B. Uthone in Vita S. Gamelberti ad diem 27 Januarii apud nos data referuntur. Haud magni eam fecisse Mabillonium, produnt ejus verba num. præcedenti citata: neque, ut apparet, immerito. Neque enim ejus auctor ab antiquis instrumentis probe instructus fuit, neque rerum, quas narrat, temporibus adeo vicinis, ut magnam sibi fidem conciliet. Primum quidem ipsemet fatetur, cum ait: Quamdiu bonus is Pater ad abbatiam, cujus ipse primus abbas ab imperatore Carolo Magno constitutus est, sederit, in fastos a nemine relatum est, aut si relatum est, certe bellicis tumultibus iterum periit, ac in cineres redactum. Alterum vero colligitur ex iis, quæ de fonte S. Uthonis, in quo morbus aliis Gallicis, aliis aliter appellatus, Beati ope ex ægrorum corporibus pellitur, memorat; quandoquidem illa posteriora sunt anno 1506, quo ad fontem illum confluere fideles cæperunt, si vera Stengelius scribit num. superiore laudatus.

quo circiter
tempore na-
tus sit,

4 Annus Uthonis natalis divinationi relictus est: hunc quidem a S. Gamelberto in itinere Romano sacris undis lustratum fuisse, narrat utriusque Acta; at quo anno ea contigerit peregrinatio, nulla docet temporum nota, nec eadem auctorum opinio est. Anonymus Vitæ S. Gamelberti auctor apud nos cap. 2 num. 10 jam annis quinquaginta sacerdotio functum scribit, cum Romanum iter arripuit. Quoniam autem legibus ea tempestate cautum erat, ne quis presbyter ordinaretur, nisi triginta, aut viginti quinque saltem esset annorum, si nempe præteritis ætatis viri ad id muneris non reperirentur idonei, itaque necessitas exproceret, prout Zacharias Papa ad S. Bonifacium sub annum 731 rescripsit, ut apud Serapium Rerum Moguntiacarum

AUCTORE
J. E.

Moguntiacarum lib. III pag. 262 videre est; secundum auctorem illum necesse est, Gamelbertum annos numerasse 80 vel 75, cum Romano se dedit itineri. Wolfgango Selender et Aldreitero part. I lib. VIII num. 26 Annalium gentis Boice septuagenarius fuit. Jam grandi natu Apostolorum limina salutasse, Brunnerus de Virtute et Fortuna Bojorum part. II pag. 42 generatim dumtaxat affirmat. Raderus vero, notante Henschenio, id itineris a S. Gamelberto, haud diu posteaquam sacris initiatus est, susceptum fuisse, existimasse videtur; sic enim de S. Gamelberto habet: Totumque se ad res divinas convertit, sacrisque initiatus Romam profectus est. Cum igitur et annus Christi, et annus etatis Gamelberti, quo Romam petiit, in occulto lateat, nihil certi hinc pro anno natali Uthonis concludere licet: sed neque ex anno Gamelberti emortuali, circa quem Michelsbuchensis parochiae curam in Uthonem jam virum factum, atque adeo annorum circiter triginta transtulit; cum hic nihilo magis, quam annus itineris Romani, quo Uthonem recens natum sacro fonte lustravit, exploratus habeatur. At viam aliquam Mettense Chronicon aperit annum Uthonis natalem utcumque et probabili saltem conjectura assignandi.

inquiritur.

Id enim si audiamus, jam senex barbatus erat Utho, cum illum in solitudine Mettensi invenit Carolus Magnus. Contigit hic Caroli Magni cum Uthone jam senex congressus secundum idem Chronicon, pacatis iterum rebus in Bavaria, et sub jugum misso multoties jam rebelli Thassilone, cum daret Carolus victor operam venationi: captus quidem Thassilo est atque exauctoratus, ut habet Fuldense Chronicon, anno 788, eodemque in Bavaria Carolus egit, ut referunt breves Annales Ratisponenses apud Mabillonium tom. IV Veterum Analectorum p. 476; at propterea nondum pacatae fuere in Bavaria res: Hunni enim, Thassilone licet ducatu exuto, ejus rogatu in Bavariam jam ante adversus Carolum evocati, turbas ibi cetero perreperunt, cum iisque eodem anno semel atque iterum armis decertandum Carolo fuit: Huni vero, inquit Eginhardus apud Chesnium tom. II Scriptorum Galliae pag. 243, sicut Tassiloni promiserant, duobus exercitiis comparatis, uno marchiam Foro-Julienensem, altero Bojoariam aggressi sunt, sed frustra. Nam in utroque loco victi, fugatique sunt: et multis suorum amissis, cum magno damno ad loca sua se receperunt. Quam injuriam velut vindicaturi, Bojoariam iterum majoribus copiis petierunt: sed in primo congressu pulsati a Bajoariis, et innumera multitudo eorum caesa, multi etiam ex iis, qui per fugam evadere conati, Danubium tranare voluerunt, gurgitibus fluminis absorpti sunt. Subdit autem post pauca: Rex autem in Bajoariam profectus, eandem provinciam cum suis terminis ordinavit, atque disposuit: atque inde regressus, in Aquisgrano palatio suo, ubi hincmaverat, et diem Domini Natalitium, sanctumque Pascha more solenni celebravit.

A S. Gamelberto baptizatus, factusque adultior,

6 Itaque annus hic, quo ditione exutus est Thassilo, quo Hunnos huic federe junctos Carolus debellavit, Bajoariamque per se ipse disposuit, non plane ineptus est, cui Caroli cum Uthone congressus innectatur; maxime cum neque reliqua hujus anni parte, neque sequenti, quidquam bellici in Bavaria, ut idem Eginhardus testatur, tumultus existiterit: at alter paulo post annus occurrit, cui idem eventus aequale illigetur: is est annus 792, quo Carolus, vice Hunnis reddita, et peragrata vastataque magna parte Pannonia, Ratisponae consedit; unde cum Mettensis solitudo haud multum remota sit; fieri equidem facile potuit, ut inter venandum eo seu casu, seu ductu divino pervenerit, ibique in Uthonem incidere; suadente id potissimum utriusque loci vicinia. Atque ea de causa ad hunc annum Caroli cum Uthone congressus refertur a Cointio, Mabillonio et Bulteau in Compendio Historiae Ordinis Benedictini initio t. II. Porro cum Chronicon Mettense asserat, Uthonem tum temporis senem barbatum fuisse, si illi demus annos circiter 60 (neque enim multo plures concedi patitur Vita ejus ad annum 828 usque protracta, si

verum est, quod perlique scribunt) natus fuerit Utho eo circiter annorum spatio, quod ab anno 728 ad annum 752 efflavit, obieritque centenarius, aut centenario proximis; quamquam, ut supra ex Stengelio diximus, de ejus anno emortuali neutiquam constet. Parochiam vero Michelsbuchensem administrandam suscepit circa annum 762. Definitus igitur utcumque B. Uthonis est annus natalis; sed utinam solidiori fundamento: interim facile cedemus, si quis vel certiora vel probabiliora protulerit.

7 Nec exploratior est anno natali Beati patri. Nam Italus quidem passim audit, at cujus fuerit, nullus certo edicat. Auctor anonymus Vitae S. Gamelberti Uthonem ab illo in itinere Romano baptizatum tantummodo scribit; Brunnerus in reditu, exituque Italiae: idem Aldreiterus, Cointius, Mabillonius fecere; at Chronicon Mettense, ex eoque Stengelius Romae id factum aiunt, et casu: addunt alii, in hospitio, ad quod forte diverterat Gamelbertus, et absente loci parochio; quod postremum, si verum est, Romae sacro latice linctum fuisse Uthonem, ad majorem illic deperitum sacrorum ministrorum copiam, minus mihi videtur probabile. Qui juvenentem suam traduxerit Utho, equidem lateat; minime tamen dubitandum videtur, quin et litteris excultus et puris sanctisque moribus fuerit; quippe cujus parentibus S. Gamelbertus, propheticis spiritu afflatus, praedixerat, fore ut sibi aliquando succederet; atque eam ob causam illis pium sanctamque Pueri institutionem et educationem enixe commendarat. Monuerat praeterea, ut, cum virilem aetatem Utho attigisset, ad sese illum transmitterent: neve, quo mittendus esset, ignorarent, commemorationis suae locum indicavit. Ita auctor Vitae S. Gamelberti: at auctorem Chronici Mettensis haec quidem latuisse videntur. Sic enim Uthonis ad Gamelbertum describit accessum, quasi ille in hunc mere fortuito incidisset: Utho iste, inquit, cum ad virilem aetatem pervenisset, relicta Italia patria, peregrinatus est et ipse religionis ergo in Germaniae partem illam ad Danubium sitam. Ubi cum ad S. Gamelbertum venisset, humaniter ab eo exceptus ac parochia ea ipsa Michelsbuchensi a viro Dei, jam decrepito senex, donatus est. Scilicet ita fieri consuevit, ut, dum res antiquas occultasque scriptores recentiores, idoneis testimoniis destituti, liberius tractant, non raro abeat in contraria, et ex suo genio potius, quam ex rei veritate loquantur.

Michelsbuchensi parochiae praeficitur.

E

8 Uthoni, posteaquam Gamelbertum sive ex constituto, sive fortuito convenit, magistro diu frui, haud licuit: etenim sic legitur in Vita S. Gamelberti: Convocatis amicis et subditis, allocutus est eos S. Gamelbertus talibus dictis: Jam, fratres et filii carissimi, accepius Promissum Domini. Hunc Virum procul dubio esse sciatis, quem venturum anno priori praedixeram vobis, istum dedit mihi Dominus haerem; ipsum vult vestrum esse pastorem. Justa quidem lege successurus est mihi, quem ego filium Christo et sanctae Ecclesiae per baptismum generavi. Hunc summa diligentia observate, monitis ejus aures corporis et animae adhibete, qui vos obtemperantes perducere valebit ad regnum et requiem, quae nullum habebit finem. His dictis omnia sua illi contradidit, omnesque qui aderant, hujus traditionis testes adhibuit. Et non longo post tempore gravi praeventus infirmitate decidit in lectum, emeritam animam post seculares agones remissurus ad Domium. Non ita tamen brevi post Uthonis adventum rebus humanis ereptus est Gamelbertus, teste Selendero, quin Utho sacris ordinibus prius fuerit initiatus, verisimiliter sub Anselmo seu Anselmo, Laureacensi seu Passaviensi episcopo, qui, teste Bruschio de Patavia lib. I, ab anno 757 usque ad annum 766 Laureacensi ecclesiae praefuit. Quo autem anno id contigerit, ex ante dictis incertum est. Parochiae vero, Uthonis curae a Gamelberto commissae Michelsbuch hodieque nomen est, quasi Michaelis lagum dixeris. Est autem Michelsbuch Bavariae Inferioris oppidum inter Danubium Isaramque fluvios situm, haud procul ab eo loco, ubi in Danubium devolvitur Isara.

qua relicta, in solitudine Mettensium

F

9 Quamquam

A
abit, ibique
monasterium

9 Quamquam autem Utho magistri sui consuetudine brevi post adventum suum ex hac vita erepti diu uti non potuerit, spiritum certe hausit : itaque id unum maxime ab illius obitu satagere cepit illius exemplo, ne qua in re officio suo deesset : concionibus operam dare, inimicitias tollere, extinguere odia, fenora, rapinas; peccatis sive publicis, sive privatis correctionem et efficacia pro viribus adhibere remedia; denique nulli operæ aut labori parcere, ut gregem sibi commissum undique sartum tectumque servaret. Et hæc quidem omnia, ut Selen-derus ait, Uthoni sat prospere processerunt : at ineteratæ superstitionis fibras ecclere, operæ contentionisque longe majoris fuit, minusque e voto successit. Quod cum ægre admodum illi esset, relicta alteri parum gratæ vineæ excolendæ cura, in solitudinem, Deo sibi que deinceps vacaturus, abscessit. Hanc rerum gestarum seriem si sequamur, vic quidquam in promptu est, unde, quo tempore Michelsbutchensi parochiæ cædiderit, definire possimus. Si vero Chronicon Mettense audiamus, quod ad ea tempora, quibus ingruere ceperunt bellica inter Thassilonem Bavaricæ ducem et Carolum Magnum odia ac tumultus, Uthonis in solitudinem secessum refert, hunc eo temporis spatio, quod ab anno 765 usque ad annum 788 fluxit, contigisse, necesse est. Etenim,

B Eginhardo teste, priore anno Thassilo, instigante potissimum Luitperga conjugis, et Desiderii Longobardorum regis, Italia regno Caroli armis nuper exuti filia, a Carolo primum deficere cepit; posteriori vero rebellionis penam Thassilo dedit, et ditione omni privatus in monasterium intrusus est. Quod si quis cum Selen-dero admiserit, Uthonem a Carolo Magno inventum condenda sibi cellula adhuc occupatum, secundum dicta num. 5 et 6 crit ad annum 788 vel 792 Uthonis in solitudinem statuenda profectio.

condit.

10 Vasta utriusque Danubii ripæ ea tempestate solitudo adiacebat : Utho, relicta dextera Danubii ripa, sinistram adiit, ibique in valle quadam, haud procul Deckendorffo Bavaricæ Inferioris oppido, denso nemore obsita sese abdidiit, cellulamque exiguum condidit prope fontem (quem eam ob causam S. Uthonis appellat) illamque S. Michaeli Archangelo dicatam voluit, seu quod illius in belli Bavaricæ periculis opem esset expertus, seu quod illum præcipua in veneratione haberet. Huc forte inter venandum delatus Carolus Magnus obviam habuit Uthonis cellulam, hominemque allocutus, Viri specie et sanctitate motus, num. quid a se vellet, interrogavit. Fusus humi Utho, id sibi in votis esse, respondit, ut illic in honorem S. Michaelis ad plurimorum salutem monasterium conderetur : Cujus voluntati, inquit Selen-derus, mox assensit gloriosissimus imperator (tum Romanorum adhuc patritius) atque illico celebre monasterium sub regula D. Patris Benedicti a fundamentis, secto, quadratoque lapide extrui curavit, quod multis prædiis locupletavit, muneribusque amplissimis exornavit. Adit, in Uthonis Carolique congressu id miri contigisse, ut Carolus, cum in propinquo cellæ Uthonianæ esset, suspensam e solis radio Beati securim viderit et obstupuerit. Idem etiam narrat Andreas presbyter Ratisbonensis apud Bernardum Pez tom. IV Anecdotorum parte III pag. 446. Verum hujus prodigii nulla mentio est in Chronico Mettensi, et a Brunnero, Aldreitero et Cointio, adjectis hisce particulis, ut fertur, aliisve idem valentibus, vocatur in dubium.

§ II. Tempus conditi monasterii, Beati obitus, et hunc secutæ monasterii vicissitudines.

Condito a se
monasterio
probabilis
sub annum
792,

Quæ Mettensi cœnobio Caroli Magni munificentia et cura Uthonis condito initia fuerint, hæcque anno probabilis 792 illiganda esse, in superioribus dictum est. Ad eundem annum dicti cœnobii incubulariferunt citatorum jam sæpe auctororum plerique sunt tamen, inquit Brunnerus, qui in alia tempora

reiciunt : verum hi, inquit idem, certissima illa nota facile refutantur, quod, Carolo nondum imperatore, hæc contigisse, veteres chartæ memorant. Serius fortasse Mettensis cœnobii collocanda videbuntur initia legenti Catalogum Abbatum Mettensium a Gewoldo in suis ad Hundium Annotationibus exhibitum, ubi sic : A. Utto, constitutus abbas circa annum Domini becc. Scrupulum hunc tollit Aldreiterus, dum alio cœnobium Mettense condi cepisse, alio item anno Uthonem illius primum abbatem constitutum potuisse, affirmat : Tametsi enim, inquit, monasterii structura, Carolo adhuc Romæ patritio, et nondum imperatore, inchoata est, potuit tamen Utonis præfectura in annum, qui augustalem illius inaugurationem secutus est, differri : quo nempe ex Italia in Germaniam jam redierat. Hisce subjungo, quæ de Egidii Albertini in ædificato a Carolo Mettensi cœnobio, eique præfecto Uthone, errore idem auctor habet : Manifestus est error Egidii Albertini, cum in præfatione libri Hilariorum, quem abbati Mettensi dedicavit, asserit, Carolum Magnum Mettense monasterium anno octingentesimo (adde octogesimo, prout apud Raderum legitur) secundo ædificasse, eique præfuisse Utonem : constat enim, Carolum anno, supra octingentesimum, decimo quarto, v. Cal. Februar. fato concessisse. Hundius in Mettensi cœnobio exstare ait Caroli Magni Diploma datum iv Cal. Augusti, anno Christo propitio DCCCLXXXII, anno Augustali in Italia II in Francia I. Contra Stengelius Caroli Magni diplomata illic perisse, scribit. Ut sit, certum est, annum 882 non congruere cum anno Caroli augustali secundo, atque in annos Christi irrepsisse errorem : nam in constituto Ludovici Pii anni 817 monasterii, quæ imperatori nec dona, nec militiam dare debent, sed solas orationes pro salute imperatoris vel filiorum ejus et stabilitate imperii, diserte accensetur monasterium Mechemæ, id est, Methemæ seu Methumæ, vulgo Metten, in Bavaria Inferiore, ut Mabillonius in Annalibus Benedictinis lib. XXVIII interpretatur. Item apud Hundium Ludovici Germanicæ regis diploma refertur, quo constat, Carolum Ludovicæ avum prædicti monasterii tutelam in se contulisse.

AUCTORE
J. B.

12 Brusschius lib. I de Patavia Mettense monasterium longe facit antiquius, ac par est. Ita de monasteriorum Bavaricorum ortu scribit : Sub eodem isto Vinilone (Laureacensi ac Pataviensi præsule) plurima circumquaque in Bavaris monasteria condita sunt, in primis vero Superius et Inferius Aldachium ad Danubium, Metaniense paululum a Danubio supra Deggendorffium, Lunulacense ad Lunensem lacum, ac Austraviense ad Danubium, de quibus omnibus alibi. Decessit ex hac ad cælestem vitam Vinulo, antistes ille venerabilis, anno DCCXLV. Paulo vero post, de Wisericco ejusdem sedis episcopo agens, abbatibus, qui synodo, anno 768, ut ille quidem scribit, Dingenfuii Bavaricæ Inferioris oppidum est ad Isaræ ripam) celebratæ interfuerunt, inserit Opportunum Metaniensem. Unde hoc in animum induxerit suum Brusschius, ignoro : cum tamen Opportunum, qui Dingenfuiensi synodo interfuit, Metaniensem abbatem crediderit, eo quod hujus nominis abbatem Metaniensem Uthoni in cœnobio Mettensi successisse, fortasse invenerit; prout reipsa in Catalogo Hundii Opportunus aliquis Uthoni successisse refertur; hinc in eam suspicionem adducor, Brusschium, quod idem utrobique nomen legeret, monasterii Mettensis fundationem ad ea tempora retulisse, quæ prædictam synodum aliquandiu præcesserunt. Aliter fortasse locutus fuerit, si secundam de Germaniæ monasteriorum fundatione Centuriam, quam certe animo concepit, aliquando vel partim, vel omnino absolverit. Interim vero illud adverto, inter abbates synodo Dingenfuiensi subscriptos legi quidem in ipsis synodi Actis Opportunum abbatem; at non exprimi, cujus loci abbas fuerit : unde forte non nisi per conjecturam, aut auctorem alium simili modo deceptum secutus, abbatem hunc Mettensem fuisse, existimavit. Sic et Meibomius tom. III Rerum Germanicarum

E

quidquid alii

F

AUCTORE
J. B.
contradiciant,

Germanicarum pag. 200, duce Lazio, in eandem sententiam ivit.

15 Eadem, quæ Brusschius, de *Mettensium cœnobii* erectione t. I *Metropoleos Salisburgensis* p. 291 scribit *Hundius*: at is sibi non constat; tomo enim altero ejusdem *Metropoleos* pag. 501 hæc habet: Non procul a Deckendorf ac Danubio monasterium Ordinis S. Benedicti fundatur, secundum Aventinum fol. 516 a Carolo Magno, imposito primo abbate, Uthone eremita hujus loci. Itaque tacite hic *Aventini* sententiæ subscribere videtur; quamquam is ibi tantum dicat, in cœnobio *Mettensi* *Carolinum* diploma, de quo num. 11 actum est, servari. Pag. vero 550 idem *Aventinus* ait, *Carolum Gamelberto* (et hoc quidem falso; cum ad dexteram Danubii ripam semper commoratus sit *S. Gamelbertus*) et *Uthoni* templum condidisse, quod ad ea tempora refert, quibus *Bavaria* Carolo jam cesserat. Vidit hæc sane *Hundius*, nec tamen quidquam attulit, quo vel priorem suam assertionem roboraret, vel *Aventinum* refutaret. Ceterum *Oportunus* ille, qui *Dingenfuiensi* synodo interfuit, non *Mettensis*, sed *Lanelacensis* abbas fuit, qui primum *Lanelacensis* monasterii circa annum 759 vel 748 ab *Uthone* *Bojorum* duce fundati clavum tenuit, obiitque, *Hundio* teste, anno 781 *Calendis Januarii*. Sic *Aventinus* scribit p. 502: Cointius tom. VI *Annalium* ad annum 777 num. 51; *Mabilionius* tom. II *Annalium* ad annum 772 n. 44; *Meichelbeckius* *Historiæ Frisingensis* tom. I p. 70. *Velsero* et *Brunnero*, singulis abbatibus synodo subscriptis suas assignare sedes, res anceps visa est, nullo vetustatis superstitio suffragio, sparsisque jam id ætatis pluribus per *Boicam* monasteriis.

præest usque
ad annum
829 secundum
Mettensium
præsulum
catalogum;

44 Quamdiu vero *Utho* *Mettensi* cœnobio præfuerit, ut *Mettensium* præsulum catalogus num. 5 citatus habet, posteris nemo transmisit: id solum dicit, sublimem in templi choro ante aram principem tumulum esse nactum, hæc epigraphæ insignitum:

Abbas hic primus *Utho*, nec laudibus imus.
Hic jacet ut limus, cœlis requiescit opimus.

Quo fonte derivatum, quod apud *Hundium* pag. 502 legitur, *Uthonem* nempe ab anno 801 usque ad annum 829, diem 5 *Octobris* *Mettensi* cœnobio abbatem præfuisse, non comperi: hoc tamen illum e vita migrasse, vel proxime præcedenti anno, scribunt plerique, quos vidi. Successorum quoque ejus catalogum, assignatis unicuique, regiminis duratione, mortis anno et die, apud *Hundium* videre est; quo teste, *Uthonem* *Oportunus*, *Oportunum* *Wolframus*, hunc *Emicho*, *Emichonem* denique (celeros, qui sequuntur, prætereo) *Nithardus* excepit; qui anno 880, post annos regiminis 14 et menses 2 e vivis ereptus est. Verum e diplomate *Ludovici* *Germaniæ* regis, quod *Geowoldus* suis ad *Hundium* *Additionibus* inseruit, patebit, inquit *Mabilionius* tom. II *Annalium* ad annum 792, tempus regiminis *Nithardi*, atque adeo *Uthonis*, ac subsequentium abbatum, non recte assignari apud *Hundium*. Porro *Geowoldus* in margine ait, *Ludovici* hoc diploma in monasterio *Mettensi* incontaminatè integreque servari.

quo tamen;

13 Dedit vero illud *Ludovicus* *Germaniæ* rex, *Caroli Magni* e *Ludovico Pio* imperatore nepos, qui anno 817 in æstate, regni *Bojorici* societate, et regis titulo, a patre donatus fuit. Diplomatis summa est, *Ludovicum* *Mettensi* monasterio, quod et ante illum avus ejus *Carolus* fecerat, defensionem suam patrociniumque addicere. Hoc illi initium: In nomine sanctæ et individue *Trinitatis* *Hludovicus* divina favente gratia rex. Hæc vero subscriptio: *Adalleodatus* diaconus ad vicem *Brunaldi* recognovi. Data vii Idus Jan. anno, Christo propitio, quarto regni *Ludovici* regis in *Orientali* *Francia*, *Indict.* xv. Actum *Reganespure* civitate, in Dei nomine feliciter, amen. *Subscriptioni* huic proxime accedit illa, quæ alteri *Ludoviciano* diplomati (præterquam quod in hoc cancellarius, *Grimaldus* rectius dicatur, quam *Brunaldus*) apud *Conringium* de *Diplomate* *Lindaviensi* pag. 59 subnectitur, et ita habet: *Adalleodus* diaconus ad vicem *Grimaldi* recognovi. Data xiv Kal. Maji, anno, Christo propi-

tio, in regni *Domini* *Ludovici* regis in *Orientali* *Francia*, *Indictio* xiv. Lectum *Ostrenhova*, palatio regio, in Dei nomine feliciter, amen. Hoc autem *Hansizius* de *Episcopis* *Pataviensibus* anno 856 illigat; et protin illud anno 857 illigandum est: quamquam enim *Ludovicus* in suis diplomatis multiplici usus sit regni sui initio; hic tamen regni sui initium duxisse vel ab anno 855, quo, mense *Octobri*, exauctorati patris dilectos ipse fratresque ejus inter se partiti sunt, quamquam id *Cointio* non probetur, vel a sequentis initio, plane mihi persuasum habeo.

16 Cum enim annus dati diplomatis is sit, ut tum fluxerit *Indictio* 15; datum esse debuit anno vel 822, vel 857, vel 852, vel 867: quibus solis, regnante *Ludovico*, fluxit *Indictio* 15; obiit enim anno 876. Verum assumpto quocumque altero regni *Ludoviciani* initio, annus ejus quartus nunquam incidit in annum, quocum, mense *Januario*, *indictio* 15 copuletur. Contra vero si initium regni ejus staueris anno 855, mense *Octobri*, vel 584, mense *Januario*, concurrent in annum 857, mense *Januario*, annus tum *Ludovici* quartus, tum *Indictio* 15. Anni autem, a quibus regni *Ludoviciani* initium desumere variis auctoribus placuit præter citatos, hi sunt: 817 in æstate, 821, 825 mense *Augusto*, 826 aut 827, 858, 840, 854. Verum autem esse, quod paulo ante dixi, consideranti patebit. Addo, quæ de asserta jam epocha leguntur in *Monito* in *Ludoviciana* diplomata tom. VIII *Scriptorum* *Rerum* *Galicarum* pag. 417. Quando *Ludovicus* *Augustus*, collatis cum filiis suis signis, anno dcccxxxiii a suis desertus ac proditus, in filiorum potestatem redactus est, ut tradunt *Annales* *Fuldenses*, *Ludovicus* *Bajoriæ* rex per illos civiles motus *Germaniæ* regnum occupasse creditur: hinc ejus regni in *Germania* seu *Francia* *Orientali* initia desumuntur in plerisque ejus diplomatis. Hanc epocham confirmat *Anscharius* in lib. de *Miraculis* S. *Willehadi*: ANNO ITAQUE, INQUIT, INCARNATIONIS DOMINI DCCCLXIII, REGNI VERO DOMINI NOSTRI SERENISSIMI PRINCIPIS HLUDOVICI XXVII, INDICTIOE VIII, IN ECCLESIA BREMENSI COEPERUNT DIVINITUS AGI MIRACULA. Illam etiam confirmat charta LXIV apud *Goldastum*, DATA DIE VENERIS VIII KAL. DECEMBRIS, ANNO XXXIII HLUDOVICI IMPERATORIS, ET HLUDOVICI JUNIORIS REGIS ALAMANNORUM V. QUE CONCURRUNT CUM ANNO DCCCXXXVII, qui erat quintus *Ludovici* regis ab anno dcccxxxiii, nempe a mense *Octob.* inchoatus.

17 De formula, qua initio diplomatum usus est *Ludovicus*, hæc habentur: *Ludovicus* *Bajoriæ* rex hanc adhibuit formulam initialem: IN NOMINE DOMINI NOSTRI J. C. DEI OMNIPOTENTIS, *LUDOVICUS* DIVINA FAVENTE SEU LARGIENTE GRATIA REX BAJORIORUM. ANNO DCCCXXXIII REX *Germaniæ* factus, hanc formulam immutavit in hunc modum: IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS, HLUDOVICUS DIVINA FAVENTE GRATIA SEU CLEMENTIA REX. De modo autem subscriptionis hæc: Eodem subscriptionis modo usus est *Ludovicus*, quo *Carolus* M. et *Ludovicus* *Pius*. Ante patris exauctorationem annos regni sui simul copulat cum annis ejus imperii: postmodum annos solos sui regni in *Orientali* *Francia* enumerat. Uterque character in diplomate nostro invenitur. His igitur positis de anno dati diplomatis, liquet, in catalogo abbatum *Mettensium* annos *Nithardiani* regiminis non recte esse dispositos, quod *Mabilionius* monuerat; atque adeo timeri merito posse, ne ceterorum quoque abbatum et ipsius *Uthonis* anni ordine numeroque non suo recensentur. Qua de causa anno 828 ea hæc vita migrasse *Uthonem* hujus *Commentarii* principio, sed dubitanter scripsimus. Tomo IV *Analectorum* pag. 642 *Mabilionius* societatum *Augiensium* librum sub annum 815, ut ait, sub *Erlebaldo* abbate conscriptum exhibet, in quo *Uthonis* *Metamensis* abbas hæc mentio fit: Ex monasterio *Metama* *Utto* abbas; sed vivine, an mortui? quamquam enim liber hic anno 815 a *Mabilionio* conscriptus dicatur, plures in eo memorantur, qui post eum, ac eo anno primum conscribi cepit

A *cepit fortasse, adjectis successive aliis aliisque: ut inter alios ostendunt Henricus rex, Mathildis regina, Otto rex, qui sæculo x floruerunt, et eidem libro inserti leguntur.*

Affectum
variis

18 *Post Uthonis mortem pacata cœnobio Mettensi tempora fluxisse videntur usque ad initium sæculi x, quo ab Hunnis seu Hungaris Bavaria insigni clade attrita est; cujus his verbis Reginonis continuator meminit: Anno Dominicæ Incarnationis cævi Bavari cum Hungaris congressi, multa cæde prostrati sunt, in qua congressione Luitbaldus dux occisus est. Et rursus paulo post: Anno Dominicæ Incarnationis cmx Franci in confinio Baviaræ et Franciæ Hungaris congressi, miserabiliter aut victi aut fugati sunt. In quo prælio Gebelhardus comes interit. Denique etiam annis 912, 913, 917 Alemanniam Hungari aut partim, aut integram igne ferroque, eodem teste, vastarunt: eadem autem clade Mettense cœnobium involutum fuisse, scribit Cælestinus Leutner in Historia monasterii Wessofontani pag. 59. Chronicon etiam, inquit, Nideraltahense conqueritur, Aaronis abbatis tempore, si non anno cmvii, certe cmx vel cmxii vastata fuisse Orienti propiora Bojariarum monasteria, ad Superiorem et Inferiorem Quercum, Mettense, Osterhovense et alia.*

cladibus monasterium,
ab Henrico

B 19 *At non minorem cladem a collapsa disciplina monastica, ut temporum perturbatione non raro accidit, sæculo xii accepit Mettense cœnobium, imo penes Benedictinos esse omnino desit, teste Stengelio, cessitque canonicis secularibus Monasteriensibus (collegium habent hi Pfaffenmunster vulgo dictum prope Straubingam haud procul a Danubio versus Bohemiam montana et nemora silum) qui illud annis aliquot incolere. Desit autem penes Benedictinos esse Mettense cœnobium secundum Stengelium anno 1154, præsidente Gerberto. Qui autem Stengelius dicat id, imperante Henrico IV, ante annum 1154 diu defuncto, contigisse, non intelligo. Dissert a Stengelio Mettensium abbatum apud Hundium catalogus, qui sic habet: Gebelhardus an. 16. mens. 2. Obiit 2 Februarii anno mcx. Sublato et vivis Gebelhardo, tenuerunt monasterium Metten canonici in Pfaffenmunster annis l. Sed hos amovit anno mclvii Henricus I hujus nominis dux, et monachos restituit. Tum vero Berbertum (eundem puto, qui Stengelio Gerbertus est) memorat, quem Mettensi cœnobio, Benedictinis jam restituto, annis 25, mensibus 2, præfuisse, scribit, et anno 1181 vivere desisse: cum tamen Stengelius testetur, nusquam reperisse se, quis, cum restituto Benedictinis cœnobium fuit, illius loci clavum tenuerit, in litteras aut monumenta relatum. Haud magnam esse catalogi citati fidem, jam dixi supra; sed neque Stengelio certam ego fidem præbuero asserenti, dictam restitutionem factam esse anno 1137, licet etiam Stengelio Hundianus catalogus adstipuletur.*

Austriæ mar-
chione,

C 20 *Etenim Henricus ille, quem veluti alterius fundatoris loco habent Mettenses cœnobitæ, Austriæ Marchionum postremus fuit; cui anno 1142 Conradus imperator Baviaræ ducatum, loco scilicet ante motu Henrico Superbo sibi rebeli, transcripsit. Tenuit hunc Henricus Austriacus a morte fratris sui Leopoldi, etsi haud satis pacate, usque ad annum 1155 vel 1156, quo Fredericus Enobarbus Baviaræ ducatum Henrico alteri, Superbi filio, postliminio reddidit: at, cum æquum non videretur Enobarbo, ut ducis titulo Austriacus careret, Austriacum marchionatum in ducatum evertit, singularibus prærogativis ornavit, ejusque limites extendit, adjecto Austriæ eo terrarum tractu, qui inter Enum Anasumque fluviis interjacet. Cum itaque Henrico Austriaco ab anno 1136 nihil juris fuerit in reliqua Baviaræ parte, in eaque silum sit Mettense cœnobium, minus verisimile est, Benedictinos monachos ab Henrico jam Austriæ duce antiquis sedibus restitutos, relictusque id referri videretur ad id temporis spatium, quod inter annum 1142 et 1147 intereesit, quo ad bellum sacrum Henricus profectus est, vel ad illud, quod ab anno 1149, quo in Germaniam rediit, usque ad 1136 fluxit: qua de re sic scribit*

Chronicon Mellicense, auctore P. Anselmo Seramb, pag. 65: Henricus hujus nominis II, marchio Austria VIII, dictus cognomento JOHNSAMURGOTT, ob sibi familiare proverbium: JA SO MIA GOTT. Leopoldo fratri sullectus anno mclxii conjugio sibi sociavit viduam proscripti Henrici ducis Baviaræ, filiam Lotharii imperatoris Gertrudem, quæ tamen anno sequenti mclxiii diem clausit. His nuptiis id operatus, ut Conradi cæsaris consensu ducatus Bojariæ sibi restitueretur, contradicente Welfone, quem æmulum inquietum nactus, cujus tamen conatus secundis velitationibus elisit. Quo tempore avite pietatis hæres monasteria Schlierseense, Schlec-dorfense, Schofflarnense restauravit, Neocellense ad Frisingam Præmonstratensibus fundavit, Mettense Benedictinis extradidit. Labente anno mclxvii expeditio pro terra sancta etc.

AUCTORE
J. B.

21 *Alteram denuo cladem Mettense cœnobium accepit anno 1256, quo, Stengelio teste, incendio perit, jacuitque vastatum usque ad annum 1064 (lege 1264) quo suis e cineribus Othonis Bavarorum ducis ope excitari cepit, ac tandem sub Conrado abbate, qui ab anno 1275 usque ad annum 1297 Mettense cœnobium administrasse legitur in citato sapientis Hundii catalogo, ejusdem Othonis munificentia ad umbilicum adductum est. Fragmentum diplomatis Othoniani, quo triennalis ab oneribus quibusdam immunitas Mettensibus cœnobitis conceditur, Stengelius citat, ex quo colligere liceat, quis fuerit Otho ille, quem comitem Palatinum Rheni et ducem Baviaræ vocat. In Theatro Genealogico Henningiano inter duces Baviaræ et comites Palatinos Rheni primus occurrit Otho, cognomento Illustris, Ludovici Severi ducis Baviaræ Superioris pater, Ludovici IV imperatoris avus. Præterea filium habuit Henricum nomine, Baviaræ Inferioris ducem; quem anno 1290 obiisse, Henninges scribit, relictis filiis tribus, Othone, Ludovico et Stephano. Othonem Illustris Mettense cœnobium reedificasse, Germania sacra parte ii Bucelinus affirmat: at refellitur primum ex eo, quod Otho Illustris vel anno 1245, vel anno 1255, ut aliis placet, finem vivendi fecerit; atque adeo Othonis hujus et restituti monasterii tempora non congruant; tum ex eo, quod Otho in diplomate anno 1295 dato fratrum suorum Ludovici et Stephani meminisset; quod in Othonem Henrici filium et Baviaræ Inferioris ducem cadit. Si tamen annus, quo restitui cepit monasterium, a Stengelio, et annus mortis Henrici ab Henningio recto signatus est, Othonem, vico etiamnum parte, id beneficii Mettensibus monachis præstitisse, necesse est. Hac de monasterio Mettensi dicta sufficiant; de quo, qui plura desiderat, Stengelium Hundiumque citatos consulat. Sequuntur Uthonis Acta, prout ea apud Raderum exstant, partim ex Chronico Mettensi, partim ex Catalogo præfectorum deprompta.*

et dein iterum
ab Othone
Baviaræ duce
restituitur.

E

F

ACTA

Auctore anonymo.

Ex Chronico Mettensis cœnobii et ejusdem præfectorum Catalogo.

Metania vel Medena, hodie Metten, Benedictinæ professionis pervetustum in Inferiori Bavaria monasterium a, dimidium miliare Deggendorfensem civitatem b paululum a sinistra descendens Danubii ad lacum seu forestam c in ameno loco situm construi cepit temporibus Caroli Magni, imperatoris omnium Christianissimi ac munificentissimi ecclesiarum erectoris d, annum Christi circiter octingentesimum e. Vera originis historia sic habet. Habitat in hujus loci solitudine et vasta adhuc tum temporis Danubiana utriusque ripa eremo, ad Michelzbuchensis parochiæ inter Danubium et Isaram f sita ad gubernandum gregem * pius quidam ac venerandus senex, beatus Gamelbertus nobili genere apud Bavaros natus g. Is, abjecta armorum

A S. Gamel-
berto baptiza-
tus B. Utho,

a

b

c

d

e

f

* lege site gu-
bernaulum
cura,

g

AUCTORE
ANONYMO.

h
i

et Michelsbuchensis parochus factus, dein in solitudinem

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

aa

ab

ac

ad

ae

af

ag

ah

ai

aj

ak

al

am

an

ao

ap

aq

ar

as

at

au

av

aw

cura, non sine prodigio aliquando religionis Romam ad SS. Petri et Pauli limina profectus, casu ibi h. baptizavit infantem quemdam, quem Utho-nem cognominavit: prævidens vir sapiens in spiritu, sibi aliquando suæ paternæ ecclesiæ i successurum.

2 Utho iste, cum ad virilem ætatem pervenisset, relicta Italia patria, peregrinatus est et ipse religionis ergo in Germaniæ partem illam ad Danubium sitam. Ubi cum ad S. Gamelbertum venisset k, humaniter ab eo exceptus ac parochia ea ipsa Michelsbuchensi a viro Dei, jam decrepito sene, donatus est. Præfuit hujus parochiæ plebeculæ, adhuc rudi et parum in Christianismo exercitatæ, post obitum S. Gamelberti itaque etiam Utho iste: donec aliquando, ingruentibus bellicis inter Carolum Magnum et Thassilonem Baviariæ ducem odiis ac tumultibus l, cogeretur bonus Vir, parochia deserta, trans præterfluentem Danubium secedere, et in silvis inter feras quietem et tutum refugium quærere. Ibi cum omnino animum ad eremiticam vitam adjecisset, cœpit sibi ipsi pius Pater ad fontem sui nominis m construere cellulam perexiguam in honore S. Michaelis, quod in his Baviariæ tumultibus bonorum angelorum prasidio servatus et ex hostium manu liberatus esset.

3 Pacatis iterum rebus in Bavaria, et sub jugum misso multoties jam rebellis Thassilone, cum daret Carolus victor n operam venationi: casu, aut potius Deo sic ordinante, ad hanc cellam venit, cumque ad conspectum et alloquium suum evocaret senem Uthonem, barbatur eremitam, intelligens ex illius cultu et oratione o (quæ plerumque certus mimi-que fallax character et index est) virum esse integræ secundumque Deum laudatissimæ conversationis, data ei dextra, opem promittit, Senemque discipulos colligere jubet. Hoc monasterium Benedictinæ professionis sumptibus Caroli Magni inchoatum ac fundatum est p, cujus primus abbas ab ipso imperatore designatus est Utho iste q.

4 S. Utho patria Romanus in Germaniam peregrinatus ad S. Gamelbertum venit*, a quo primum Michelsburgensis parochus designatur. Is paulo post in belli tumultibus fuga elapsus in vicino et trans-Danubiano nemore cellam sibi construxit eremiticam, ad miraculosum fontem r, quem adhuc hodie vulgus S. Uthonis fontem nominat, in quo, qui morbo Gallico seu scabie Hispanica polluti sunt, sese lavantes, emundantur: certis tamen annis, quos ita salubres annos (ut ab hujus loci agricolis animadversum est) epidimia et grassans pestis excipit s. Quamdiu bonus is Pater ad abbatiam, cujus ipse primus abbas ab imperatore Carolo Magno constitutus est, sederit, in Fastos a nemine relatum est, aut si relatum, certe bellicis tumultibus iterum perit, ac in cineres redactum t. Sepelitur Abbas iste in choro templi ante aram maximam sublimi tumulo cum tali epigraphe:

Abbas hic primus Utho nec laudibus imus,
Hic jacet ut limus, cælis requiescit opimus.

ANNOTATA.

a A prima quidem sui institutione fuit Ordinis Benedictini, quem Carolus Magnus studiose promovit: sed dein ad Monasterienses canonicos translatus; quibus ad sua remissis, iterum ad Benedictinos rediit, jussu Henrici Austriaci, verisimiliter ducis titulum necdum adepti. Videtur num. 19.

b Vulgo Deckendorff ex adverso Isaræ in Danubium sese exonerantis.

c Vox barbara, idem valens ac vox sylva.

d Sunt, qui velint, Carolum præter innumera a se dotata et ditata, a fundamentis totidem excitasse monasteria, quot sunt alphabeto litteræ.

e Et si annus determinatus contuli monasterii haud certus sit, patet illius antiquitas ex constituto Ludovici Pii, de quo num. 11, et libro Societatum Augiensis monasterii, de quo num. 17.

f Oritur hic fluvius haud procul Oniponte in Tyrolis; Monachium, Frisingam, Lanshutum Baviariæ urbes præterlabitur, ac tandem in Danubium influit.

g Vide tom. II Jan. pag. 785, ubi de illo agit Henschenius.

h Speciem veri aliquanto majorem habet, Uthonem in Italia Germanicæque confinio, quod alii scribunt, natum baptizatunque esse. Vide num. 7. Incertum plane, quo anno. Vide num. 5 et 6.

i Paternam dicit, verisimiliter quia is locus e paternam hereditate Gamelberto obtigerat, quod hujus Acta testantur.

k Si modus spectetur, quo hic Utho Gamelbertum accessisse dicitur, videri potest Utho in Gamelbertum forte fortuna incidisse: locum tamen tempusque adventus a Gamelberto, illiusque parentibus fuisse conditum, hujus demum Acta affirmant.

l Cœperunt odia multa anno 765: exauctoratus Thassilo 788: at, cum, Eginhardo teste, citra sanguinem res peracta sit; ac anno 788 primum cum Hunnis decertandum armis fuerit; ad hunc fortassis annum Utho gregem suum jam forte dispersum, aut alia, justaque de causa desererit. Certe Selenderus aliam attulit, qui, ne verbo quidem bellicos istos tumultus attigit, causamque Uthoniani discessus in superstitibus idololatriæ reliquias transfert, quas e suorum animis evellere Utho incassum laborabat; quod quidem ab eorum temporum conditione genioque non magnopere abhorruisse, docet lex quinta inter populares decretis synodi Dingolfinganae, haud ita dudum ante celebratæ a Thassilone subjectas, quæ est de eo, quod Bajoarii STAPSAREN dicunt, in verbis, quibus ex vetusta consuetudine paganorum idololatriam reperimus, ut deinceps non aliter dicat, qui quærit debitum. Hæc mihi injuste abstulisti, quæ reddere debes. Reus vero contradicat: Nec hoc abstuli, nec componere debeo. Iterato voce requisito debito dicat: Extendamus dexteram nostram ad justum judicium Dei; et tunc manus nostras uterque ad cælum extendat. Stapsaken autem vox Saxonica est ex Stap (statua) et Sac (causa) composita, ut idem valeat, quod causa ad idolum delata vel ante idolum contestata, ut Spelmanus opinatur in Glossario.

m Fons ille, Stengelio auctore, anno 1506 factus est hominum concursu celebris; dictusque S. Uthonis.

n Nempe, ut opinor, Hunnorum, quos ante evacuationem suam adversus Carolum in Baviariam evocarat; non strictè loquendo Thassilonis, quem citra sanguinem in ordinem redegit.

o Uthonis sanctitatem ex appensa e solis radio securi Carolum percepisse, perhibent alii, at qua auctoritate, quibusve testimoniis, ignoro.

p Probabilis conditi captum est circa annum 792, Carolo Romanorum patricio.

q Circa 800, quo Romanorum imperator Carolus coronatus est Romæ.

r Non itaque naturalis vis est fonti, qua eo abluti, morbo, de quo paulo post mentio fit, sanantur.

s Raderus aliquid hic deesse putat: iisdem verbis Stengelius utitur: hunc ego illis sensum accommodandum reor, ut post aliquot annorum salubrium seriem, pestem subinde grassari, animadversum sit, sive id ex aeris solive vitio, sive ex alia quacumque causa oriatur.

t Haud igitur certum est, Uthonem sub ann. 829 ex hac vita migrasse. Ab obitu Uthonis usque ad regimen inchoatum Nithardi, cui anno 857 diploma dedit Ludovicus Germaniæ rex, ostulerunt anni circiter 56 secundum catalogum Hundianum: quos si ex 857 subtraxeris, ad initium sæculi IX calculus relabatur, coque annis aliquot inchoato, Utho obierit, si annos, quibus inter Uthonem et Nithardum Metamensi cœnobio Opportunus, Wolframus et Emicho præfuerunt, catalogus recte exhibeat; et Nithardo, jam annis aliquot abbati, dictum diploma datum esse posueris.